

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2007. gada 9. janvārī *

Lieta C-1/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Utlänningsnämnden* (Zviedrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 30. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 4. janvārī, tiesvedībā

Yunying Jia

pret

Migrationsverket.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], P. Kūris [*P. Kūris*] un E. Juhāss [*E. Juhász*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), K. Šimans [*K. Schiemann*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*], E. Levits un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*],

* Tiesvedības valoda — zviedru.

ģenerālvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],

sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Slawiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un pēc tiesas sēdes 2006. gada 21. februārī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Dzija [*Jia*] vārdā — M. Johansons [*M. Johansson*], advokāts,
- Zviedrijas valdības vārdā — K. Normane [*K. Norman*] un A. Falka [*A. Falk*], pārstāves,
- Beļģijas valdības vārdā — M. Vimmers [*M. Wimmer*], pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*], K. ten Dama [*C. ten Dam*] un K. Viselsa [*C. Wissels*], pārstāves,
- Slovākijas valdības vārdā — R. Prohačka [*R. Procházka*], pārstāvis,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā — S. Nvokolo [*S. Nwaokolo*], pārstāve, kam palīdz M. Hoskinss [*M. Hoskins*] un J. Stratforda [*J. Stratford*], *barristers*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — M. Kondu-Dirande [*M. Condou-Durande*]
un L. Parpala [*L. Parpala*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 27. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1973. gada 21. maija Direktīvas 73/148/EEK par dalībvalstu pilsoņu pārvietošanās un dzīvesvietas Kopienā ierobežojumu atcelšanu saistībā ar uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanu (OV L 172, 14. lpp.) un EKL 43. panta interpretāciju.
- ² Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar apelācijas lietu starp Dzja, pensionētu Ķīnas pilsoni, un *Migrationsverket* (migrācijas pārvalde) par to, ka *Migrationsverket* ir noraidījusi ieinteresētās personas pieteikumu saņemt ilgtermiņa uzturēšanas atļauju Zviedrijā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 73/148 1. panta 1. punkts paredz:

“Dalībvalstis, rīkojoties saskaņā ar šajā direktīvā paredzēto, atceļ pārvietošanās un dzīvesvietas ierobežojumus attiecībā uz:

a) dalībvalsts pilsoņiem, kas jau darbojas vai vēlas uzsākt darbību citā dalībvalstī kā pašnodarbinātas personas vai kas vēlas attiecīgajā valstī sniegt pakalpojumus;

[..]

d) minēto pilsoņu laulātajiem un bērniem, kas nav sasnieguši 21 gada vecumu, neatkarīgi no to pilsonības.”

4 Šīs direktīvas 3. panta redakcija ir šāda:

“1. Dalībvalstis 1. pantā minētajām personām ļauj ieeļot savā teritorijā, uzrādot tikai derīgu personu apliecinošu dokumentu vai pasi.

2. Iebraukšanas vīzu vai citas līdzīgas prasības var uzstādīt tikai attiecībā uz tiem ģimenes locekļiem, kas nav kādas dalībvalsts pilsoņi. Dalībvalstis šīm personām nodrošina visas iespējas vajadzīgo vīzu iegūšanai.”

5 Minētās direktīvas 4. panta 3. punkts paredz:

“Ģimenes loceklim, kas nav dalībvalsts pilsonis, izsniedz uzturēšanās dokumentu, kas ir līdzvērtīgs pilsonim, kura apgādībā ir šis ģimenes loceklis, izsniegtajam dokumentam.”

6 Šīs pašas direktīvas 6. pants nosaka:

“Pieteikuma iesniedzējam uzturēšanās atļaujas vai pagaidu uzturēšanās tiesību iegūšanai dalībvalsts lūdz uzrādīt tikai šādus dokumentus:

- a) personu apliecinošu dokumentu vai pasi, ar ko viņš vai viņa ir ieceļojusi tās teritorijā;
- b) apliecinājumu tam, ka viņš vai viņa iekļaujas vienā no 1. un 4. pantā aprakstīto personu grupām.”

7 Direktīvas 73/148 8. pants paredz:

“Dalībvalstis no šīs direktīvas noteikumiem atkāpjas tikai, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem.”

Valsts tiesiskais regulējums

- 8 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka Zviedrijas tiesisko regulējumu attiecībā uz ārvalstniekiem galvenokārt veido Likums 1989:529 par ārvalstniekiem (*utlänninglagen*, turpmāk tekstā — “Likums”) un Rikojums 1989:547 par ārvalstniekiem (*utlänningsförfordningen*, turpmāk tekstā — “Rikojums”). Šajā sakarā minētais lēmums sniedz šādas norādes.
- 9 Likuma pirmā nodaļa paredz, ka ārvalstniekam, kurš ieceļo Zviedrijā vai tur uzturas, ja viņam nav uzturēšanās atļaujas vai viņš nav kādas ziemeļvalsts pilsonis, ir jābūt vīzai. Valdība var paredzēt citus vīzas prasības izņēmumus. Ārvalstniekam, kurš Zviedrijā uzturas ilgāk nekā trīs mēnešus, ir jābūt uzturēšanās atļaujai, izņemot gadījumu, ja viņš ir kādas Ziemeļvalsts pilsonis.
- 10 Likuma otrās nodaļas 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkts paredz, ka atļauju var izsniegt ārvalstniekam, kas ir Zviedrijā dzīvojošas personas vai personas, kura ir saņēmusi uzturēšanās atļauju, tuvs ģimenes loceklis un kas dzīvo vienā māsaiņniecībā ar šo personu. Saskaņā ar šīs pašas nodaļas 5. pantu ārvalstniekam, kas vēlas uzturēties Zviedrijā, ir jāsaņem uzturēšanās atļauja, pirms viņš ieceļo valstī. Uzturēšanās atļaujas pieteikums netiek pieņemts pēc tam, kad ieinteresētā persona ir ieceļojusi Zviedrijas teritorijā. Ja persona ir ieceļojusi Zviedrijā, attiecīgais ārvalstnieks līdz ar to var saņemt šādu atļauju, tostarp ja šī paša Likuma otrās nodaļas 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta izpratnē pastāv tieša radniecība starp ieinteresēto personu un Zviedrijā dzīvojošo personu un ja saprātīgi nevar prasīt, lai šis ārvalstnieks atgrieztos citā valstī, lai tur iesniegtu uzturēšanās atļaujas pieteikumu.
- 11 Saskaņā ar Likuma otrās nodaļas 14. pantu valdība var izdot noteikumus, kas paredz, ka uzturēšanas atļaujas pieteikums var tikt pieņemts, ja tas izriet no līguma, kas noslēgts ar citu valsti. Šādi noteikumi Rikojumā ietverti tā trešās nodaļas 5.a, 5.b un 7.a pantā.

- 12 Arī Rīkojuma trešās nodaļas 7.a pants paredz, ka uzturēšanas atļaujas pieteikums var tikt pieņemts, ja tas ir iesniegts vai izskatīts, lai gan persona atrodas Zviedrijā, ja tā ir Eiropas Ekonomikas zonas (turpmāk tekstā — “EEZ”) dalībvalsts vai Šveices pilsonis. Saskaņā ar Rīkojuma trešās nodaļas 5.b pantu tas pats attiecas uz pieteikumu, ko iesniedzis šī pilsoņa ģimenes loceklis. Atbilstoši Rīkojuma trešās nodaļas 5.a pantam uzturēšanās atļauju piešķir ārvalstniekam, kas uzrāda derīgu pasi vai personu apliecinošu dokumentu, ir EEZ dalībvalsts vai Šveices pilsonis un atbilst šī paša panta 2.–7. vai 10. punktā minētajiem nosacījumiem. Saskaņā ar 2. punktu pašnodarbināta persona, kas ar dokumenta palīdzību var pierādīt, ka tai ir šāds statuss, var saņemt uzturēšanās atļauju uz pieciem gadiem ar iespēju to atjaunot. Visbeidzot, saskaņā ar Rīkojuma trešās nodaļas 5.b pantu uzturēšanās atļauju piešķir ārvalstniekam, kurš atbilstoši šī panta 1.–5. punktam ir EEZ dalībvalsts pilsoņa ģimenes loceklis.
- 13 Saskaņā ar lēmumu par prejudiciālā jautājuma uzdošanu uzturēšanās atļauju ar tādiem pašiem nosacījumiem kā EEZ pilsonim piešķir ārvalstniekam, kam ir [radniecības] saites ar šo pilsoni, uzrādot derīgu pasi vai personu apliecinošu dokumentu, radniecības sertifikātu vai dokumentu, kas apliecina, ka tas ir attiecīgā EEZ dalībvalsts pilsoņa vai tā laulātā aprūpē. Daudzos gadījumos ārvalstniekam ir arī jāiesniedz dokumenti vai pierādījumi, ar kuriem var apliecināt radniecības saites ar EEZ pilsoni Rīkojuma trešās nodaļas 5.b panta 1.–5. punkta izpratnē. Šī panta 1. punkts paredz, ka, lai ārvalstnieku uzskatītu par pašnodarbinātas personas ģimenes loekli, viņam ir jāpierāda, ka viņš ar EEZ ir radnieciski saistīts kā laulātais vai laulātā, bērns, kas nav sasniedzis 21 gada vecumu vai kas ir aprūpē, vai vecāki (tieši iepriekšējā paudze), kas ir EEZ valsts pilsoņa vai viņa laulātā (vai laulātās) aprūpē.
- 14 Saskaņā ar Likuma ceturtais nodaļas 1. panta 1. punkta 2. apakšpunktu ārvalstnieks var tikt izraidīts, ja viņam nav vīzas, uzturēšanās atļaujas vai cita dokumenta, kas vajadzīgs, lai ieceļotu, uzturētos un strādātu Zviedrijā.

- 15 Visbeidzot, lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu ir norādīts Likuma ceturtās nodaļas 6. pants, kas paredz — ja uzturēšanās atļaujas pieteikums tiek noraidīts vai ja šī atļauja tiek atņemta, ārvalstniekam atrodoties Zviedrijā, ja vien nepastāv īpaši iemesli, vienlaicīgi tiek nolemts ieinteresēto personu izraidīt vai nosūtīt atpakaļ.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 16 Dzja kundzes dēls Šendži Li [*Shenzhi Li*], kas arī ir Ķīnas pilsonis, dzīvo Zviedrijā pie savas laulātās Svanjas Šalēnas [*Svanja Schallehn*] kopš 1995. gada. Viņa ir Vācijas pilsoņe, kas Zviedrijā ir pašnodarbināta persona. Šalēnas kundzei ir uzturēšanās atļauja, kas derīga līdz 2006. gada 3. jūlijam, kura viņai izsniegta sakarā ar viņas dalībvalsts pilsoņes statusu. Šendži Li kā Kopienas pilsoņes laulātais ir saņēmis uzturēšanās atļauju, kuras derīguma termiņš ir tāds pats kā viņa laulātās atļaujai.
- 17 2003. gada 2. maijā Zviedrijas vēstniecība Pekinā Dzja kundzei izsniedza tūrisma vīzu, kas derīga līdz 2003. gada 21. augustam vienreizējai ieceļošanai Šengenas telpā ar uzturēšanās laiku ilgākais 90 dienas. Dzja kundze Šengenas telpā ieceļoja Stokholmas “Arlanda” lidostā 2003. gada 13. maijā. Tā paša gada 7. augustā viņa lūdza *Migrationsverket* izsniegt uzturēšanās atļauju, atsaucoties uz viņas radniecības saitēm ar dalībvalsts pilsoņi.
- 18 Lai saņemtu minēto uzturēšanās atļauju Dzja kundze it īpaši norādīja šādus argumentus: viņa saņem Ķīnas Tautas Republikas ikmēneša pensiju 1166 Zviedrijas kronu apmērā un viņas laulātais Jupu Li [*Yupu Li*] kungs saņem ikmēneša pensiju parasti 1000 Zviedrijas kronu apmērā; viņa un viņas laulātais Ķīnā dzīvojot ļoti

grūtos apstākļos; viņi nevarot apmierināt savas vajadzības bez viņu dēla un viņa laulātās materiālā atbalsta; viņi nevarot cerēt ne uz kādu materiālo palīdzību no Ķīnas iestādēm. Sava pieteikuma pamatojumā Dzja kundze iesniedza radniecības ar Šendži Li sertifikātu, ko izdevis “Beijing Notary Public Office”, kā arī viņas agrākā valsts darba devēja “China Forestry Publishing House” sertifikātu, kas apliecina, ka viņa ir materiāli atkarīga no sava dēla un vedeklas.

- 19 2004. gada 7. aprīlī *Migrationsverket*, pamatojoties uz to, ka nav pietiekami pierādīta materiālā atkarība, nolēma noraidīt Dzja kundzes pieteikumu un nosūtīt ieinteresēto personu atpakaļ uz viņas izcelsmes valsti, ja vien viņa nepierādīs, ka viņu uzņemt ir gatava cita valsts. 2004. gada 14. maijā Dzja kundze par viņai nelabvēlīgo lēmumu iesniedza apelāciju *Utlänningsnämnden* (Ārvalstnieku apelāciju komisija).
- 20 No lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu izriet arī, ka *Migrationsverket* 2003. gada 3. septembrī ir izdevusi valsts vīzu Jupu Li, kas derīga, lai vienreiz ieceļotu Zviedrijā un uzturētos ilgākais 180 dienas. 2004. gada 10. martā ieinteresētā persona iesniedza uzturēšanās atļaujas pieteikumu, norādot tos pašus iemeslus, ko bija norādījusi Dzja kundze. 2004. gada 17. septembrī *Migrationsverket* noraidīja šo pieteikumu, par šo lēmumu Jupu Li iesniedza apelāciju *Utlänningsnämnden*. Kā izriet no nolēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, minētā iestāde vēl nebija izskatījusi Jupu Li kunga apelāciju, kad Tiesai tika iesniegts šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 21 Saskaņā ar *Migrationsverket* jēdziens atkarība no Kopienas pilsoņa (vai viņa laulātā) prasa, lai pastāvētu faktiskā finansiālā atbalsta vai citas palīdzības, kas sniegta atkārtoti no to ģimenes locekļu puses, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī, vajadzība. Tātad nevar ņemt vērā gadījuma rakstura vajadzību vai atbalstu, kas nav faktiski vajadzīgs attiecīgās personas iztikai. Ir jāņem vērā arī atbalsta vajadzība izcelsmes valstī un nevis tā, kas konstatēta iespējamās emigrācijas uz dalībvalsti laikā. Turklāt vajadzētu arī, lai šo atkarību varētu pierādīt ar atzinuma vai kāda cita dokumenta

palīdzību, un Kapienu tiesības pieļauj, ka tiek prasīts šāds atkarības apstākļu pastāvēšanas pierādījums. Nav obligāti, lai ieinteresētā persona varētu iesniegt atkarības atzinumu, kuru izdevušas izcelsmes valsts iestādes, šāds atzinums ir minēts tikai kā piemērs dokumentiem, kas ļauj konstatēt materiālās atkarības patiesumu. Tomēr nepietiek tikai ar Kapienas pilsoņa vai viņa laulātā uzņemšanos apmierināt savu vecāku vajadzības, lai konstatētu prasīto atkarību uzturēšanās atļaujas piešķiršanai.

22 *Utlänningsnämnden* cita starpā norāda, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru (1987. gada 18. jūnija spriedums lietā 316/85 *Lebon, Recueil*, 2811. lpp., 20.–22. punkts) apstākļi, ka Kapienas pilsonis apmierina sava ģimenes locekļa vajadzības, ir izšķirošs, lai pierādītu atkarības apstākļu pastāvēšanu, un nav jānosaka šīs atkarības iemesli. Līdz ar to atkarības apstākļus nevar precīzi definēt. Protams, būtu jārezumē, ka šādi apstākļi pastāv, ja Kapienas pilsoņa ģimenes loceklim ir vajadzīgs tā materiālais atbalsts, lai sasniegtu vai saglabātu vēlamo dzīves līmeni, un tiek uzskatīts, ka atkarības apstākļi, kas radušies tādēļ, ka bez materiālā atbalsta ģimenes loceklis nespēj sasniegt zemāko pieņemamo dzīves līmeni izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš parasti uzturas, pastāv.

23 Turklāt atbilstoši *Utlänningsnämnden* uzskatām saskaņā ar Direktīvas 73/148 6. pantu no uzturēšanās atļaujas pieteicēja var prasīt, lai viņš iesniedz personu apliecinošu dokumentu vai pasi, ko viņš vai viņa ir uzrādījis, ieeļojot dalībvalsts teritorijā, un pierādījumu par to, ka viņš vai viņa iekļaujas vienā no šīs direktīvas 1. un 4. pantā aprakstītajām personu grupām. Šajā kontekstā rastos jautājums par to, vai var tikt prasīts cits atkarības apstākļu pierādījums kā radniecības sertifikāts. Nevar apstiprināt, ka atzinumu, kuru izdevusi ieinteresētā persona vai Kapienas pilsonis, var uzskatīt par tādu, kas veido atkarības apstākļu pierādījumu.

24 *Utlänningsnämnden* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) a) Vai, ņemot vērā spriedumu lietā C-109/01 (2003. gada 23. septembra spriedums lietā *Akrich, Recueil*, I-9607. lpp.) [Padomes 1968. gada 15. oktobra] Regulas (EEK) Nr. 1612/68 [par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.)] 10. pants ir interpretējams tādējādi, ka trešās valsts pilsonim, kas ir darba ņēmēja ģimenes loceklis [regulas] izpratnē, kā šajā gadījumā, ir likumīgi jāuzturas Kopienā, lai viņam būtu tiesības dzīvot kopā ar šo darba ņēmēju? Tāpat, vai Direktīvas 73/148/EEK 1. pants ir interpretējams tādējādi, ka Savienības pilsoņa ģimenes locekļa pastāvīgas dzīvesvietas tiesības ir atkarīgas no tā, ka trešās valsts pilsonis likumīgi uzturas Kopienā?
- b) Ja Direktīva 73/148 ir interpretējama tādējādi, ka likumīga uzturēšanās Kopienā ir priekšnoteikums, lai Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kas ir trešās valsts pilsonis, varētu iegūt pastāvīgas dzīvesvietas tiesības direktīvas izpratnē, vai tas nozīmē, ka šai personai ir jābūt derīgai uzturēšanās atļaujai, kas tai atļauj vai kas tai varētu atļaut uzturēties vienā no dalībvalstīm? Ja nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, vai pietiek ar uzturēšanās atļauju, kas piešķirta uz cita pamata īsākam vai garākam periodam, vai arī, kā šajā lietā, kuru izskata *Utlänningsnämnden*, pietiek ar to, ka ģimenes loceklim, kas iesniedzis pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ir derīga vīza?
- c) Ja Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kas ir trešās valsts pilsonis, nevar izmantot pastāvīgas dzīvesvietas tiesības saskaņā ar Direktīvu 73/148/EEK, jo viņš Kopienā neuzturas likumīgi, vai atteikums piešķirt ģimenes loceklim pastāvīgās uzturēšanās atļauju tādējādi ierobežo Savienības pilsoņa tiesības veikt uzņēmējdarbību atbilstoši EKL 43. pantam?

d) Ja Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kas ir trešās valsts pilsonis, nevar izmantot pastāvīgās uzturēšanās tiesības saskaņā ar Direktīvu 73/148/EEK, jo viņš Kopienā neuzturas likumīgi, vai Savienības pilsoņa tiesības veikt uzņēmējdarbību atbilstoši EKL 43. pantam ir ierobežotas, ja Savienības pilsoņa ģimenes locekļi ir izraidīti, jo pieteikums valsts uzturēšanās atļaujas izsniegšanai nevar tikt iesniegts pēc ierašanās Zviedrijā?

2) a) Vai Direktīvas 73/148/EEK 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka “apgādība” nozīmē, ka Savienības pilsoņa ģimenes loceklis ir materiāli atkarīgs no Savienības pilsoņa, lai sasniegtu zemāko pieņemamo dzīves līmeni viņa izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš parasti uzturas?

b) Vai Direktīvas 73/148/EEK 6. panta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka dalībvalstis var pieprasīt, lai Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kurš apgalvo, ka ir Savienības pilsoņa apgādībā, vai viņa/viņas laulātais, papildus Savienības pilsoņa paziņojumam uzrāda dokumentus, kas pierāda atkarības faktisku pastāvēšanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā prejudiciālā jautājuma a)–d) apakšpunktu

25 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Kapienu tiesības, ņemot vērā iepriekš minēto spriedumu lietā *Akrich*, paredz dalībvalstīm pienākumu trešo valstu pilsoņiem, kas ir Kapienas pilsoņu ģimenes locekļi, kas ir izmantojuši pārvietošanās brīvību, uzturēšanās atļaujas piešķiršanai piemērot nosacījumu, ka šis ģimenes loceklis jau iepriekš ir likumīgi uzturējies citā dalībvalstī.

- 26 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Akrich* Tiesa nosprieda, ka, lai tādos apstākļos, kādi bija šī sprieduma pamata lietā, varētu īstenot Regulas Nr. 1612/68 10. pantā paredzētās tiesības, trešās valsts pilsonim, Savienības pilsoņa laulātajam, ir likumīgi jāuzturas kādā dalībvalstī, ja notiek tā pārvietošanās uz citu dalībvalsti, uz kuru Savienības pilsonis ir iecerējis pārcelties vai jau ir pārcēlies.
- 27 Atsaucoties uz šo spriedumu, iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai iepriekš minētais likumīgas uzturēšanās nosacījums attiecas arī uz Dzja kundzes apstākļiem.
- 28 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir lietderīgi atgādināt faktiskos apstākļus lietā, kurā ir pasludināts iepriekš minētais spriedums lietā *Akrich*.
- 29 Šajā lietā iesniedzējtiesa izskatīja apelāciju par Apvienotās Karalistes iestāžu atteikumu piešķirt uzturēšanās tiesības Akriha [*Akrich*] kungam, kas ir trešās valsts pilsonis un ir precējies ar Apvienotās Karalistes pilsoni. Tā kā Akriha kungam nebija uzturēšanās tiesību Apvienotajā Karalistē, viņš piekrita izraidīšanai uz Īriju, kur viņš pievienojās savai laulātajai, kura uz turieni bija pārcēlusies neilgi pirms tam. Pārim bija nodoms atgriezties Apvienotajā Karalistē, atsaucoties uz Kapienu tiesībām, lai Akrihs varētu ieceļot šajā valstī kā pārvietošanās brīvību izmantojošas Savienības pilsoņes laulātais.
- 30 Ņemot vērā šos apstākļus, attiecīgā iesniedzējtiesa Tiesai jautāja, kādi esot tie pasākumi, kurus dalībvalsts esot tiesīga pieņemt, lai cīnītos ar Kapienas pilsoņu ģimenes locekļu rīcību, kas neatbilst valsts tiesībās paredzētajiem nosacījumiem, lai ieceļotu un uzturētos dalībvalstī.

- 31 Pamata lietā attiecīgajam ģimenes loceklim netiek pārmests nedz, ka viņš dalībvalstī būtu uzturējies nelikumīgi, nedz, ka viņš būtu mēģinājis ļaunprātīgi izvairīties no valsts tiesiskā regulējuma imigrācijas jautājumos iedarbības. Gluži pretēji, Dzja kundze, kad viņa iesniedza pieteikumu, Zviedrijā uzturējās likumīgi un pašas Zviedrijas tiesības tādos apstākļos kā pamata lietā pieļauj ilgtermiņa uzturēšanās tiesību piešķiršanu ieinteresētajai personai ar nosacījumu, ka ir pietiekami pierādīti izvirzītie materiālās atkarības apstākļi.
- 32 No tā izriet, ka tādu iepriekšējas likumīgas uzturēšanās dalībvalstī nosacījumu, kāds norādīts iepriekš minētajā spriedumā lietā *Akrich*, nevar attiecināt uz izskatāmo lietu un tātad to šajos apstākļos nevar piemērot.
- 33 Tātad uz pirmā jautājuma a)–d) apakšpunktu ir jāatbild, ka Kapienu tiesības, ņemot vērā iepriekš minēto spriedumu lietā *Akrich*, paredz pienākumu dalībvalstīm trešo valstu pilsoņiem, Kapienas pilsoņu ģimenes locekļiem, kas ir izmantojuši pārvietošanās brīvību uzturēšanās atļaujas piešķiršanai, piemērot nosacījumu, ka šis ģimenes loceklis jau iepriekš ir likumīgi uzturējies citā dalībvalstī.

Par otrā prejudiciālā jautājuma a) un b) apakšpunktu

- 34 Direktīvas 73/148 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir piemērojams tikai dalībvalsts pilsoņa laulātā augšupejošiem [radniekiem], kas atrodas citā dalībvalstī, lai tur darbotos kā pašnodarbinātas personas, kas ir “[tā] aprūpē”.

- 35 No Tiesas judikatūras izriet, ka “aprūpē” esoša ģimenes locekļa statuss izriet no faktiskās situācijas, kuru raksturo apstākļi, ka ģimenes locekļa materiālo atbalstu nodrošina Kopienas pilsonis vai tā laulātais, kas ir izmantojis pārvietošanās brīvību (šajā sakarā skat. Regulas Nr. 1612/68 10. pantu, Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīvas 90/364/EEK par tiesībām uz dzīvesvietu (OV L 180, 26. lpp.) 1. pantu vai attiecīgi iepriekš minēto spriedumu lietā *Lebon*, 22. punkts, kā arī 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā *Zhu un Chen*, C-200/02, Krājums, I-9925. lpp., 43. punkts).
- 36 Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka “aprūpē” esoša ģimenes locekļa statuss neparedz tiesības uz uzturlīdzekļiem, pretējā gadījumā minētais statuss būtu atkarīgs no valsts likumiem, kas dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgi (iepriekš minētais spriedums lietā *Lebon*, 21. punkts). Atbilstoši Tiesas uzskatam nav jānosaka apelācijas iemesli tā atbalstam un jāšaubās par to, vai ieinteresētā persona var apmierināt savas vajadzības, veicot atalgotu darbu. Proti, šādu interpretāciju prasa princips, saskaņā ar kuru noteikumi, kas ietver darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas ir Kopienas pamats, ir jāinterpretē plaši (iepriekš minētais spriedums lietā *Lebon*, 22. un 23. punkts).
- 37 Lai noteiktu, vai Kopienas pilsoņa laulātā augšupejošie radnieki ir tā aprūpē, uzņēmējai dalībvalstij, ņemot vērā viņu materiālos un sociālos apstākļus, ir jāizvērtē, vai viņi var apmierināt to būtiskās vajadzības. Materiālā atbalsta vajadzībai ir jāpastāv augšupejošo radnieku izcelsmes valstī vai valstī, no kuras tie iebrauc, brīdī, kad viņi lūdz iespēju pievienoties Kopienas pilsonim.
- 38 Šis secinājums paredz, ka saskaņā ar Padomes 1968. gada 15. oktobra Direktīvas 68/360/EEK par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz dalībvalstu darba ņēmēju un viņu ģimeņu pārvietošanos un dzīvesvietu Kopienā (OV L 257, 13. lpp.) 4. panta 3. punktu algota darba ņēmēja vai tā laulātā aprūpē esošā augšupejošā radnieka statusa pierādījums Regulas Nr. 1612/68 10. panta izpratnē tiek veikts, iesniedzot dokumentu, kuru izdevusi “izcelsmes valsts vai valsts, no kuras tie iebraukuši”, kompetenta iestāde, kura apliecina, ka attiecīgais augšupejošais radnieks ir minētā

darba ņēmēja vai tā laulātā aprūpē. Faktiski, neskatoties uz to, ka nepastāv precizējumu attiecībā uz pieļaujamo pierādījumu veidu, lai ieinteresētā persona pierādītu, ka tā ietilpst vienā no Direktīvā 73/148 1. un 4. pantā minētajā kategorijām, nekas neattaisno aprūpē esošā augšupejošā radnieka statusa izvērtēšanu atšķirīgi atkarībā no tā, vai runa ir par algota darba ņēmēja ģimenes locekli vai pašnodarbinātā ģimenes locekli.

- 39 Atbilstoši Direktīvas 73/148 6. panta b) apakšpunktam uzņēmēja dalībvalsts var prasīt, lai pieteicējs iesniedz pierādījumu, ka tas ietilpst vienā no šīs direktīvas it īpaši 1. pantā minētajām kategorijām.
- 40 Dalībvalstīm sava kompetence šajā jomā ir jāīsteno, ievērojot gan EK līgumā garantētās pamatbrīvības, gan direktīvu, kas ietver pasākumus savstarpējai šķēršļu personu pārvietošanās brīvībai novēršanai, lai atvieglotu Eiropas Savienības pilsoņu un to ģimenes locekļu uzturēšanās tiesību īstenošanu visās dalībvalstīs, noteikumu lietderīgo iedarbību (skat. pēc analogijas 2000. gada 25. maija spriedumu lietā C-424/98 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4001. lpp., 35. punkts).
- 41 Attiecībā uz Direktīvas 73/148 6. pantu Tiesa jau ir nospriedusi, ka, tā kā nav precizēts, kādā veidā attiecīgā persona var pierādīt, ka iekļaujas vienā no Direktīvas 73/148 1. un 4. pantā aprakstītajām personu grupām, jāsecina, ka pierādījums var būt jebkurš piemērots līdzeklis (skat. it īpaši 1991. gada 5. februāra spriedumu lietā C-363/89 *Roux*, *Recueil*, I-273. lpp., 16. punkts, un 2005. gada 17. februāra spriedumu lietā C-215/03 *Oulane*, *Krājums*, I-1215. lpp., 53. punkts).
- 42 Līdz ar to izcelsmes valsts vai valsts, no kuras iebrauc, kompetentas iestādes dokuments, kas apstiprina atkarības apstākļu pastāvēšanu, ja tas šķiet īpaši piemērots šim nolūkam, nevar būt uzturēšanās atļaujas izsniegšanas nosacījums,

tomēr vienkārša uzņemšanās aprūpēt attiecīgo ģimenes locekli, ko veic Kopienas pilsonis vai tā laulātais, var netikt uzskatīta par tādu, kas pierāda, ka pastāv faktiski atkarības no viņa/viņas apstākļi.

- 43 Šādos apstākļos uz otrā jautājuma a) un b) apakšpunktu ir jāatbild, ka Direktīvas 73/148 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar “būt to aprūpē” ir saprotams fakts, ka Kopienas pilsoņa, kas dzīvo citā dalībvalstī EKL 43. panta izpratnē, aprūpē ir ģimenes loceklis, kam ir vajadzīgs šī pilsoņa vai tā laulātā materiālais atbalsts, lai apmierinātu savas būtiskās vajadzības izcelsmes valstī vai valstī, no kuras šis ģimenes loceklis ir ieradies, brīdī, kurā tas lūdz atļauju pievienoties minētajam pilsonim. Šis pašas direktīvas 6. panta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka materiālā atbalsta vajadzību var pierādīt ar ikvienu piemērotu līdzekli, lai gan vienkārša uzņemšanās aprūpēt ģimenes locekli, ko veic Kopienas pilsonis vai tā laulātais, var netikt uzskatīta par tādu, kas pierāda, ka pastāv faktiski atkarības no viņa/viņas apstākļi.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 44 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas personām, kuras nav lietas dalībnieki, radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Kopienu tiesības, ņemot vērā iepriekš minēto 2003. gada 23. septembra spriedumu lietā C-109/01 *Akrich*, neparedz pienākumu dalībvalstīm trešo valstu pilsoņiem, Kopienas pilsoņu ģimenes locekļiem, kas ir izmantojuši pārvietošanās brīvību uzturēšanās atļaujas piešķiršanai, piemērot nosacījumu, ka šis ģimenes loceklis jau iepriekš ir likumīgi uzturējies citā dalībvalstī;**

- 2) **Padomes 1973. gada 21. maija Direktīvas 73/148/EEK par dalībvalstu pilsoņu pārvietošanās un dzīvesvietas Kopienā ierobežojumu atcelšanu saistībā ar uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanu 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar “būt to aprūpē” ir saprotams fakts, ka Kopienas pilsoņa, kas dzīvo citā dalībvalstī EKL 43. panta izpratnē, aprūpē ir ģimenes loceklis, kam ir vajadzīgs šī pilsoņa vai tā laulātā materiālais atbalsts, lai apmierinātu savas būtiskās vajadzības izcelsmes valstī vai valstī, no kuras šis ģimenes loceklis ir ieradies, brīdī, kurā tas lūdz atļauju pievienoties minētajam pilsonim. Šīs pašas direktīvas 6. panta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka materiālā atbalsta vajadzību var pierādīt ar ikvienu piemērotu līdzekli, lai gan vienkārša uzņemšanās aprūpēt ģimenes locekli, ko veic Kopienas pilsonis vai tā laulātais, var netikt uzskatīta par tādu, kas pierāda, ka pastāv faktiski atkarības no viņa apstākļi.**

[Paraksti]

